

Píseň: S37 - Čest dej + **modlitba;** **Čtení:** Ex 20, 1-3 + 1Kr 11, 1-10

Milí přátelé,

na poslední biblické hodině jsme se začli věnovat Dekalogu - Desetisloví. Zdůrazňoval jsem, že mluvit o tomto oddílu jako o „Desateru přikázání“ je mylná interpretace a zpětné vnučování dějin výkladu biblickému textu. Hospodin zcela jasně „vyhlásil všechna tato slova“.

Prolog Desatera, jak jsme ho slyšeli i dnes, budu opakovat vždy, protože je shrnutím, podstatou, počátkem i cílem Božího jednání vůči člověku. Tím nám značně ulehčuje i zcela všední uchopování Desatera - jde v něm o lidskou svobodu ve smyslu „nebýt otrokem“.

Říkal jsem také, že Desatero neobsahuje žádné imperativy¹ (proto je zcela neoprávněné až lživé hovořit o tomto oddílu jako o „přikázáních“). V podstatě každé „slovo“ Dekalogu je formulováno jako indikativ. Bůh oznamuje, jak se „budou věci mít“, když přijmeme, jeho vysvobození z našich otroctví. A snad je na první pohled zřetelné, že je to velmi dobrá cesta nejen pro lidský svět!

První slovo

První slovo Desatera je dobře známé: „Nebudeš mít jiného Boha mimo mne“. Kraličtí: „Nebudeš míti bohů jiných přede mnou“.

Na první pohled jednoduché, v praxi i principu však velmi obtížné. V ideálním případě by stačilo pouze toto slovo Desatera, neb vše ostatní z tohoto slova (a úvodu) přirozeně, logicky a automaticky vyplývá. Málokdo však vůbec ví, co znamená slovo bůh. Natožpak Bůh.

Bůh s malým b

¹ Jedinou výjimkou je tzv. páté slovo - „cti otce svého a matku svou“. Budeme se této zvláštnosti věnovat, až se k němu dostaneme.

Abychom mohli porozumět, co je podstatou prvního slova Desatera, je potřeba jasně odlišit a definovat jeden z nejzákladnějších termínů lidského života: bůh. A pak jak se toto slovo liší od termínu Bůh.

Bůh s malým „b“ se vždy odvolává k nějaké nadlidské sféře. Božstva či bohové jsou nadlidské síly a tak síly člověka přesahující (transcendující). Proto bylo a je zcela v pořádku mít bouře a blesky za božstvo (Zeus, Thor) či jejich projevy. Stejně také např. slunce (Ra, Aton) či měsíc (Aštoreta). U vědomí tohoto významu pak chápeme, proč byly (a některé i dále jsou) jako božstva vnímány takové fenomény jako válka (Ares) nebo Země (Gaia). Válka vždy přesahuje člověka - stejně tato planeta.

Všimněme si také veledůležitého rysu Bible, který je často také zapomínám či převráceně interpretován: Bible ví o různých bozích. Hospodin není jediný bůh, který je. Božstev, nadlidských sil a mocností je nepřeberné množství. Bible to dobře ví - netváří se, že neexistují. Ba dokonce je plně uznává. „Jen“ vyznává, že nad všemi těmito božstvy dlí ještě jeden bůh, bůh bohů, který je stejně transcendující (přesahující) to, co je pro nás božskou sférou, jako nás transcenduje (přesahuje) právě tato božská sféra.

Z toho je snad zřejmé, proč je ateismus zcela nesmyslným postojem, který je výplodem nevzdělaných a neinformovaných pyšných lidí. Nelze být ateistou, pokud si nechci nalhávat, že mě žádné síly a mocnosti nepřesahují a silně neovlivňují má rozhodnutí. Vždyť co potom ekonomika (čínské božstvo Kaišen, řecký Dionysos)? Kultura (Apollo)? Jazyk (Hermes)? Roční období? Špatné počasí - bouřka (Zeus)? Touha, láska, potěšení (Afrodité)? Nemoci (Artemis)? Smrt (Hades)?

Ateismus, doslova proti-božství (a-theismus), chce tvrdit, že není žádná nadlidská síla. Natožpak osobní. Tak je vrcholem lidské pýchy a hříchu, protože má za to, že všechny síly jsou nebo brzy budou podřízeny člověku. Není náhoda, že se tato myšlenka poprvé masivně objevuje ve 20. století, kde jde ruku v ruce s „řešením židovské otázky“ a „poroučením větru, dešti“.

Prvním krokem důvěry v Boha tedy má být přiznání, že *jsou* nejrůznější člověka-transcendující síly. Nakonec otroctví je jednou z těchto nás přesahujících sil. Otroctví je svým způsobem jedním z božstev. Teprve když si přiznám, že nejsem tak důležitý, jak si myslím, když si přiznám, že nade mnou má moc mnoho jiných mocností (srv. Ř 8, 38-39), mohu si vybrat, kterou z nich budu uctívat. Které z nich budu poslušen. Která mi bude určovatelem dobrého a zlého. Před kterou budu sklánět hlavu a klekat na kolena.

Nejširším význam termínu bůh tedy je: To, co našemu společenství (nikdy jen mě, vždy se týká i dalších!) určuje, co je dobré a co zlé. Proto je první příběh, v němž je v Bibli člověk hlavní postavou, příběh muže, ženy, hada a jediného zakázaného stromu v Hospodinově zahradě (Gn 3).

Tedy i nám každému znovu a znovu platí otázka: Máš se sám sobě za boha (tak ateismus, i zde zcela absurdně)? Nebo ti vládne zisk? Nebo pravda? Nebo láska? Nebo svoboda? Nebo humanismus? Nebo se klaníš ještě jiné nadlidské síle?

Bůh s velkým B

Bible pak nabízí: Mezi těmi všemi mocnostmi si můžeš vybrat absolutního Stvořitele tohoto všeho. Stvořitele osobního, který tě ještě navíc již zachránil z otroctví.

Termín Bůh s velkým „B“ používáme jako vlastní jméno jedné konkrétní nadlidské mocnosti. Snad vždy je jím myšlen Bůh Bible, a tak křesťanů, židů a muslimů. Avšak už Bible hovoří o Bohu v různých termínech: él (bůh), elohím (dosl. bohové), snad jahve (ono יהוה - jhvh). Poslední bývá překádáno slovanským Hospodin, první dvě jako Bůh².

Tak by pro křesťana neměl být problém, když muslimové mají pro Boha termín Alláh. A skutečně moudrý Hospodinův věrný nebude mít problém se zcela mimo-osobními termíny jako např.

² Například angličtina rozlišuje jako LORD (tetragram jhvh) a God (bůh).

Nirvána³. To bude ještě o něco nápadnější u druhého slova Desatera.

Je nápadné, že vlastně nevíme, jak se tento absolutní Bůh, Bůh bohů a Král králů, jmenuje. To však odpovídá logice věci - není možné ho jakýmkoli termínem zachytit. I ta mnou uvedená definice lidského termínu je lidskou definicí. Slovo „bůh“ ani „Bůh“ nepocházejí z božské sféry, nýbrž ze sféry zcela lidské.

První slovo obecně

Tak toto první slovo Desatera člověka vyzývá k pravdivému uchopení skutečnosti kolem nás: Člověče nejsi středobodem vesmíru. V podstatě jsi dokonce zcela pomínutelný. Kolem tebe, nad tebou i pod tebou jsou síly, proti kterým nemáš šanci. Vyber si z nich tu, kterou budeš ctít, klanět se jí a poslouchat ji. Neboť jsou mnohem mocnější (Bůh všemohoucí), moudřejší a informovanější (Bůh vševedoucí) než ty. Která to bude?

Protože si nevyhnutelně nějakého boha najdeš. Nebo, v horším případě, vyrobíš (ať už z kamene nebo myšlenek). Ani nejzarytější a-teista nezakládá svou existenci sám v sobě - nemůže, aniž by očividně lhal. Každý je věřící⁴. Vždycky byl a bude. Otázkou tedy není „zda věřit“, ale „komu/čemu a proč“.

To znamená, že ten, kdo si vybere Hospodina, Boha osobního (proto: Vyvedl jsem tě ze země otroctví), který pro nás už něco udělal, než jsme si vůbec uvědomili sami sebe, natožpak se k tomuto božstvu přimkli, nebude uctívat jiné božstvo. A jakého lepšího boha si vybrat, než Boha? Vždyť jemu podléhají všechny síly!

V tom je snad také zřejmé, že myšlenka „boha nejvyššího“ není žádné novum židovství či křesťanství. V každém náboženství bychom našli jednoho „prvního“, „nejvyššího“, kterému jsou

³ Až příliš nápadně se podobající křesťanskému „Božimu království“.

⁴ Ve smyslu podržující svůj život sebe-přesahující autoritě, která mi určuje, co je dobré a co zlé. V nejpádlejší formě je si tímto bohem člověk sám. Proto jsou ovocem takovéto víry (poslušnosti) zcela padlé životy.

ostatní podřízeni - ačkoli v některých mytologiích jen velmi těsně. Tak např. Ra, Gaia, Zeus, Odin, Nefritový císař, Tao atd.

Co je však zcela unikátní pro biblická náboženství: Právě onen prolog - Hospodin je bůh, který pro tebe už něco udělal. Druhý unikát: Nic ti, člověče, nepřikazuje. Nic od tebe nepotřebuje ani nechce. Jen se ti nabízí takovou cestu životem, abys mohl žít pokojně a radostně ty i všichni kolem tebe. Celé Desatero je „pouhým“ oznámením, které vyplývá z přijetí axiomu⁵, že nás Hospodin zachránil z otroctví.

Šalomoun

Příběhů ilustrujících první slovo Desatera je Bible plná. Vždyť právě o tomto nejpodstatnějším v lidském životě je pořad. Krom tohoto o Šalomounovi doporučuji příběh muže a ženy v zahradě Boží (Gn 3), setkání Hospodina s Mojžíšem (Ex 3) nebo Elijáše na Chorébu (1Kr 19).

K vybranému příběhu: Šalomoun byl muž velmi moudrý. Ba dokonce, když mu Hospodin nabídl splnit jedno jakékoli přání, vybral si moudře Boží moudrost. Nikoli bohatství, slávu nebo bezživotí nepřátel (1Kr 3). A protože si vybral „správně“, bylo mu vše ostatní přidáno. Kdo si boha vybere „správně“ (lépe: vybere si „správného“ - toho nejlepšího), bude mu vše ostatní přidáno.

Avšak i tento Šalomoun, ačkoli byl obdařen božskou moudrostí, nezůstal monoteistou⁶. Nechal se zlákat svým harémem a chodil se časem klanět mnoha různým jiným božstvům.

⁵ Z teorie matematiky. Axiom = předpoklad, který se nedokazuje, neboť dokázat nelze. V matematice mezi ně patří např. definice jedničky či bodu. V tomto ohledu je náboženství stejně vědecký systém (nakonec teologie patří k nejstarším univerzitním oborům právě s matematikou, medicínou a právy) jako všechny ostatní. Nejzákladnějším axiomem náboženské vědy (teologie) je: Bůh je. Ani Hospodinovo vysvobození z otroctví však vlastně nejde dokázat, lze maximálně podpořit. Proto i prolog Desatera je axiomem.

⁶ Mono-theismus = dosl. jedno-božství. Jiné systémy jsou poly-theistické = mnoho-božství; Avšak polytheismus není opakem monotheismu (viz výklad výše, i Bible ví o jiných bozích a uznává jejich moc nad člověkem!). Jsou spíše různou formou uchopování stejného. Opakem obou theismů je a-theismus, tedy magie a pověra (pa-víra), tedy lidská absurdní představa, že vládne (nebo může vládnout) všemu kolem sebe.

Všimněme si však, že Bible se nezlobí na Šalomounovy manželky! Nevyčítá Šalomounovi, že je nekonvertoval k jahvismu! Zcela zatracuje jen Šalomouna, protože on se nedržel *svého* rozhodnutí. Jeho manželky se svého existenciálního náboženského rozhodnutí držely! Šalomoun však nezůstal příkrmnut k Hospodinu, ale chodil se klanět i tak odporným božstvům, jako byl Moloch/Molek, který pravděpodobně vyžadoval dokonce dětské oběti!

Výlučnost Hospodina není zbraní ani prostředkem mocenské nadvlády. Ale dobrý dar pro každého člověka. Nelze být sluhou dvou pánů.

Nic v Bibli nemá být zbraní proti druhým. O to méně Desatero. Já se rozhoduji o svém Bohu. Toto rozhodnutí samozřejmě také ovlivňuje moje nejbližší, nevyhnutelně - a mám si toho být vědom (zejména u Molocha nebo a-teismu)! Ostatním však mohu „pouze“ nabízet či je mohu zvat. Nemám je odsuzovat ani konvertovat - Bible neodsuzuje žádnou z těch Chetitek, Edómek, Móabek. Ba ani faraónovu dceru. Ani SZ nebyl nábožensky nesnášenlivý, ale právě naopak!

Bohužel mnoha křesťanům není Hospodin bohem (natožpak Bohem). Byl a je jim jen nástrojem k vlastní velikosti, moci, vládě a pocitu důležitosti. Mnoho lidí pod záminkou prvního slova Desatera (a jiných oddílů) nutila právě tímto Hospodinem osvobozené lidské bytosti, aby se staly křesťany. Stejně tak buddhismus (v době, kdy se stal v Číně státním náboženstvím), židovství, islám atd. Každé náboženství (= lidská odpověď na Stvořitelovo volání) bylo lidmi zneužito k útlaku, otroctví, zabíjení. Přidejme však, že to platí pro každý lidský výtvar. A je nápadné, že sekulární humanismus napáchal za pouhé jedno století (20.) víc škody, než všechno před ním dohromady.

Jinými slovy: Každý člověk během svého života odpadá od monoteismu (jedinobožství). Klaní se různým nadlidským a božským silám. I Šalomoun i David. To je stejný fakt, jako že každý je věřící (klaní se nějakému bohu). Jedinou výjimkou je v

křesťanství Ježíš Kristus (další náboženství mají své jiné, v mnohém podobné, postavy).

Transcendence

Mnoho lidí, ve snaze najít společnou řeč mezi náboženstvími, říká, že „hlavní je věřit v něco, co nás přesahuje“. Tomuto banálnímu a lživému tvrzení, prosím, nevěřme. Všichni věříme v počasí - jak velice nás transcenduje! Transcenduje nás také myšlenka nadřazené rasy - kolik lidí spojila v „jedno tělo“. A kolik zla to přineslo.

Transcendence člověka není nutnou postačující podmínkou, že jde o dobrou mocnost. Ba dokonce nejvyšší. S mnoha lékaři se neshodneme na otázce potratů. S mnoha právníky se neshodneme na otázce manželství a rozvodů. Ba dokonce se s mnohými křesťany neshodneme ani na tom, že nás přesahují stovky, ne-li tisíce, mocností. Řada křesťanů odmítá uznat jiná božstva - ačkoli Bible o nich nejen ví, ale také je uznává⁷.

Pouhé tušení, doufání či vířička, že je „něco tam nahoře“, je strašně málo. Víra v boha znamená, že jsem tomuto bohu poslušen. Že přijímám, co mi o sobě dal poznat. Že pečuji náš vztah s ním. Ne že ho „tak nějak tuším“. To je jako miminko tušící, že za těmi dveřmi z bytu je něco velkého a nepředstavitelného. On tam ten celý vesmír je. Ale pouhé tušení či „zadní vrátka“ nemají pro toto miminko žádný důsledek. Stejně i tato „vířička v něco tam nahoře“. To je v horším případě alibismus, v lepším případě poslouchání miminka za dveřmi z bytu a tak dětským krůčkem k pravdě.

Každá nadlidská (a někdy i lidská) mocnost nabízí a dává mnohonásobně víc. A tím více Hospodin.

Z toho také vyplývá, že Hospodin není jedinou dobrou silou na tomto světě. Není jedinou dobrou mocností. Je mnoho dalších. Ale Hospodin je tou nejlepší. Protože v sobě shrnuje také všechny ostatní dobré. Také vládne nad těmi zlými. Pouze láska je pro život strašně málo. Vždyť k čemu je láska bez pravdy? K čemu je láska bez naděje?

⁷ Vždyť jinak by první slovo Desatera bylo absurdní a nesmyslné!

Není lepší volby pro člověka než ten, kterého pojmenováváme Hospodin. Než ten jediný, který „je takový, jaký je“ (Ex 3, 14). A díky mu za to, že se dal poznat tolika dalším jiným v jim srozumitelným podobám!

Závěr

Tak i my si přiznejme, kolik sil nad námi vládnout chce. Ba kolik jich vůbec v tomto světě je - a my je třeba ani neznáme. A pak je všechny odmítněme jako své vládce. Tedy nenalhávejme si, že neexistují a neovlivňují nás. Ale odmítněme jejich nadvládu a zotročování strachu, smrti, zisku, materialismu, svobody, lásky, spravedlnosti atd. A vyberme si Stvořitele všeho, co jest, který je také Láskou, ale nejenom. Je také Spravedlností, ale nejenom. Je také Vzkříšením, ale nejenom.

Vytrvejme ve víře v Toho, který chce stejnou a rovnou svobodu pro každého a nechce nikoho zotročovat ani ohýbat. Desatero slov vede ke svobodě, Hospodin nemá co získat naším zotročením.

Avšak stavme se na odpor těm, kteří zotročit chtějí - ať už jsou to lidé nebo nadlidské síly. Nedejme se ohnout a zotročit nikým a ničím. A pokud jsme toho schopni, braňme před otroctvím i druhé. Tedy i před otroctvím mého uchopování Stvořitele světa.

Píseň: S327 - De profundis + **Modlitba Páně**

Rozhovor

Příště: Ex 20, 1-2+4-6

Píseň: S37 - Čest dej + **modlitba;** **Čtení:** Ex 20, 1-3 + 1Kr 11, 1-10

Milí přátelé,

na poslední biblické hodině jsme se začli věnovat Dekalogu - Desetisloví. Zdůrazňoval jsem, že mluvit o tomto oddílu jako o „Desateru přikázání“ je mylná interpretace a zpětné vnučování dějin výkladu biblickému textu. Hospodin zcela jasně „vyhlásil všechna tato slova“.

Prolog Desatera, jak jsme ho slyšeli i dnes, budu opakovat vždy, protože je shrnutím, podstatou, počátkem i cílem Božího jednání vůči člověku. Tím nám značně ulehčuje i zcela všední uchopování Desatera - jde v něm o lidskou svobodu ve smyslu „nebýt otrokem“.

Říkal jsem také, že Desatero neobsahuje žádné imperativy¹ (proto je zcela neoprávněné až lživé hovořit o tomto oddílu jako o „přikázáních“). V podstatě každé „slovo“ Dekalogu je formulováno jako indikativ. Bůh oznamuje, jak se „budou věci mít“, když přijmeme, jeho vysvobození z našich otroctví. A snad je na první pohled zřetelné, že je to velmi dobrá cesta nejen pro lidský svět!

První slovo

První slovo Desatera je dobře známé: „Nebudeš mít jiného Boha mimo mne“. Kraličtí: „Nebudeš míti bohů jiných přede mnou“.

Na první pohled jednoduché, v praxi i principu však velmi obtížné. V ideálním případě by stačilo pouze toto slovo Desatera, neb vše ostatní z tohoto slova (a úvodu) přirozeně, logicky a automaticky vyplývá. Málokdo však vůbec ví, co znamená slovo bůh. Natožpak Bůh.

Bůh s malým b

¹ Jedinou výjimkou je tzv. páté slovo - „cti otce svého a matku svou“. Budeme se této zvláštnosti věnovat, až se k němu dostaneme.

Abychom mohli porozumět, co je podstatou prvního slova Desatera, je potřeba jasně odlišit a definovat jeden z nejzákladnějších termínů lidského života: bůh. A pak jak se toto slovo liší od termínu Bůh.

Bůh s malým „b“ se vždy odvolává k nějaké nadlidské sféře. Božstva či bohové jsou nadlidské síly a tak síly člověka přesahující (transcendující). Proto bylo a je zcela v pořádku mít bouře a blesky za božstvo (Zeus, Thor) či jejich projevy. Stejně také např. slunce (Ra, Aton) či měsíc (Aštoreta). U vědomí tohoto významu pak chápeme, proč byly (a některé i dále jsou) jako božstva vnímány takové fenomény jako válka (Ares) nebo Země (Gaia). Válka vždy přesahuje člověka - stejně tato planeta.

Všimněme si také veledůležitého rysu Bible, který je často také zapomínám či převráceně interpretován: Bible ví o různých bozích. Hospodin není jediný bůh, který je. Božstev, nadlidských sil a mocností je nepřeberné množství. Bible to dobře ví - netváří se, že neexistují. Ba dokonce je plně uznává. „Jen“ vyznává, že nad všemi těmito božstvy dlí ještě jeden bůh, bůh bohů, který je stejně transcendující (přesahující) to, co je pro nás božskou sférou, jako nás transcenduje (přesahuje) právě tato božská sféra.

Z toho je snad zřejmé, proč je ateismus zcela nesmyslným postojem, který je výplodem nevzdělaných a neinformovaných pyšných lidí. Nelze být ateistou, pokud si nechci nalhávat, že mě žádné síly a mocnosti nepřesahují a silně neovlivňují má rozhodnutí. Vždyť co potom ekonomika (čínské božstvo Kaišen, řecký Dionysos)? Kultura (Apollo)? Jazyk (Hermes)? Roční období? Špatné počasí - bouřka (Zeus)? Touha, láska, potěšení (Afrodité)? Nemoci (Artemis)? Smrt (Hades)?

Ateismus, doslova proti-božství (a-theismus), chce tvrdit, že není žádná nadlidská síla. Natožpak osobní. Tak je vrcholem lidské pýchy a hříchu, protože má za to, že všechny síly jsou nebo brzy budou podřízeny člověku. Není náhoda, že se tato myšlenka poprvé masivně objevuje ve 20. století, kde jde ruku v ruce s „řešením židovské otázky“ a „poroučením větru, dešti“.

Prvním krokem důvěry v Boha tedy má být přiznání, že *jsou* nejrůznější člověka-transcendující síly. Nakonec otroctví je jednou z těchto nás přesahujících sil. Otroctví je svým způsobem jedním z božstev. Teprve když si přiznám, že nejsem tak důležitý, jak si myslím, když si přiznám, že nade mnou má moc mnoho jiných mocností (srv. Ř 8, 38-39), mohu si vybrat, kterou z nich budu uctívat. Které z nich budu poslušen. Která mi bude určovatelem dobrého a zlého. Před kterou budu sklánět hlavu a klekat na kolena.

Nejširším význam termínu bůh tedy je: To, co našemu společenství (nikdy jen mě, vždy se týká i dalších!) určuje, co je dobré a co zlé. Proto je první příběh, v němž je v Bibli člověk hlavní postavou, příběh muže, ženy, hada a jediného zakázaného stromu v Hospodinově zahradě (Gn 3).

Tedy i nám každému znovu a znovu platí otázka: Máš se sám sobě za boha (tak ateismus, i zde zcela absurdně)? Nebo ti vládne zisk? Nebo pravda? Nebo láska? Nebo svoboda? Nebo humanismus? Nebo se klaníš ještě jiné nadlidské síle?

Bůh s velkým B

Bible pak nabízí: Mezi těmi všemi mocnostmi si můžeš vybrat absolutního Stvořitele tohoto všeho. Stvořitele osobního, který tě ještě navíc již zachránil z otroctví.

Termín Bůh s velkým „B“ používáme jako vlastní jméno jedné konkrétní nadlidské mocnosti. Snad vždy je jím myšlen Bůh Bible, a tak křesťanů, židů a muslimů. Avšak už Bible hovoří o Bohu v různých termínech: él (bůh), elohím (dosl. bohové), snad jahve (ono יהוה - jhvh). Poslední bývá překádáno slovanským Hospodin, první dvě jako Bůh².

Tak by pro křesťana neměl být problém, když muslimové mají pro Boha termín Alláh. A skutečně moudrý Hospodinův věrný nebude mít problém se zcela mimo-osobními termíny jako např.

² Například angličtina rozlišuje jako LORD (tetragram jhvh) a God (bůh).

Nirvána³. To bude ještě o něco nápadnější u druhého slova Desatera.

Je nápadné, že vlastně nevíme, jak se tento absolutní Bůh, Bůh bohů a Král králů, jmenuje. To však odpovídá logice věci - není možné ho jakýmkoli termínem zachytit. I ta mnou uvedená definice lidského termínu je lidskou definicí. Slovo „bůh“ ani „Bůh“ nepocházejí z božské sféry, nýbrž ze sféry zcela lidské.

První slovo obecně

Tak toto první slovo Desatera člověka vyzývá k pravdivému uchopení skutečnosti kolem nás: Člověče nejsi středobodem vesmíru. V podstatě jsi dokonce zcela pomínutelný. Kolem tebe, nad tebou i pod tebou jsou síly, proti kterým nemáš šanci. Vyber si z nich tu, kterou budeš ctít, klanět se jí a poslouchat ji. Neboť jsou mnohem mocnější (Bůh všemohoucí), moudřejší a informovanější (Bůh vševedoucí) než ty. Která to bude?

Protože si nevyhnutelně nějakého boha najdeš. Nebo, v horším případě, vyrobíš (ať už z kamene nebo myšlenek). Ani nejzarytější a-teista nezakládá svou existenci sám v sobě - nemůže, aniž by očividně lhal. Každý je věřící⁴. Vždycky byl a bude. Otázkou tedy není „zda věřit“, ale „komu/čemu a proč“.

To znamená, že ten, kdo si vybere Hospodina, Boha osobního (proto: Vyvedl jsem *tě* ze země otroctví), který pro nás už něco udělal, než jsme si vůbec uvědomili sami sebe, natožpak se k tomuto božstvu přimkli, nebude uctívat jiné božstvo. A jakého lepšího boha si vybrat, než Boha? Vždyť jemu podléhají všechny síly!

V tom je snad také zřejmé, že myšlenka „boha nejvyššího“ není žádné novum židovství či křesťanství. V každém náboženství bychom našli jednoho „prvního“, „nejvyššího“, kterému jsou

³ Až příliš nápadně se podobající křesťanskému „Božímu království“.

⁴ Ve smyslu podržující svůj život sebe-přesahující autoritě, která mi určuje, co je dobré a co zlé. V nejpádlejší formě je si tímto bohem člověk sám. Proto jsou ovocem takovéto víry (poslušnosti) zcela padlé životy.

ostatní podřízeni - ačkoli v některých mytologiích jen velmi těsně. Tak např. Ra, Gaia, Zeus, Odin, Nefritový císař, Tao atd.

Co je však zcela unikátní pro biblická náboženství: Právě onen prolog - Hospodin je bůh, který pro tebe už něco udělal. Druhý unikát: Nic ti, člověče, nepřikazuje. Nic od tebe nepotřebuje ani nechce. Jen se ti nabízí takovou cestu životem, abys mohl žít pokojně a radostně ty i všichni kolem tebe. Celé Desatero je „pouhým“ oznámením, které vyplývá z přijetí axiomu⁵, že nás Hospodin zachránil z otroctví.

Šalomoun

Příběhů ilustrujících první slovo Desatera je Bible plná. Vždyť právě o tomto nejpodstatnějším v lidském životě je pořád. Krom tohoto o Šalomounovi doporučuji příběh muže a ženy v zahradě Boží (Gn 3), setkání Hospodina s Mojžíšem (Ex 3) nebo Elijáše na Chorébu (1Kr 19).

K vybranému příběhu: Šalomoun byl muž velmi moudrý. Ba dokonce, když mu Hospodin nabídl splnit jedno jakékoli přání, vybral si moudře Boží moudrost. Nikoli bohatství, slávu nebo bezživotí nepřátel (1Kr 3). A protože si vybral „správně“, bylo mu vše ostatní přidáno. Kdo si boha vybere „správně“ (lépe: vybere si „správného“ - toho nejlepšího), bude mu vše ostatní přidáno.

Avšak i tento Šalomoun, ačkoli byl obdařen božskou moudrostí, nezůstal monoteistou⁶. Nechal se zlákat svým harémem a chodil se časem klanět mnoha různým jiným božstvům.

⁵ Z teorie matematiky. Axiom = předpoklad, který se nedokazuje, neboť dokázat nelze. V matematice mezi ně patří např. definice jedničky či bodu. V tomto ohledu je náboženství stejně vědecký systém (nakonec teologie patří k nejstarším univerzitním oborům právě s matematikou, medicínou a právy) jako všechny ostatní. Nejzákladnějším axiomem náboženské vědy (teologie) je: Bůh je. Ani Hospodinovo vysvobození z otroctví však vlastně nejde dokázat, lze maximálně podpořit. Proto i prolog Desatera je axiomem.

⁶ Mono-theismus = dosl. jedno-božství. Jiné systémy jsou poly-theistické = mnoho-božství; Avšak polytheismus není opakem monotheismu (viz výklad výše, i Bible ví o jiných bozích a uznává jejich moc nad člověkem!). Jsou spíše různou formou uchopování stejného. Opakem obou theismů je a-theismus, tedy magie a pověra (pa-víra), tedy lidská absurdní představa, že vládne (nebo může vládnout) všemu kolem sebe.

Všimněme si však, že Bible se nezlobí na Šalomounovy manželky! Nevyčítá Šalomounovi, že je nekonvertoval k jahvismu! Zcela zatracuje jen Šalomouna, protože on se nedržel *svého* rozhodnutí. Jeho manželky se svého existenciálního náboženského rozhodnutí držely! Šalomoun však nezůstal příkrmnut k Hospodinu, ale chodil se klanět i tak odporným božstvům, jako byl Moloch/Molek, který pravděpodobně vyžadoval dokonce dětské oběti!

Výlučnost Hospodina není zbraní ani prostředkem mocenské nadvlády. Ale dobrý dar pro každého člověka. Nelze být sluhou dvou pánů.

Nic v Bibli nemá být zbraní proti druhým. O to méně Desatero. Já se rozhoduji o svém Bohu. Toto rozhodnutí samozřejmě také ovlivňuje moje nejbližší, nevyhnutelně - a mám si toho být vědom (zejména u Molocha nebo a-teismu)! Ostatním však mohu „pouze“ nabízet či je mohu zvat. Nemám je odsuzovat ani konvertovat - Bible neodsuzuje žádnou z těch Chetitek, Edómek, Móabek. Ba ani faraónovu dceru. Ani SZ nebyl nábožensky nesnášenlivý, ale právě naopak!

Bohužel mnoha křesťanům není Hospodin bohem (natožpak Bohem). Byl a je jim jen nástrojem k vlastní velikosti, moci, vládě a pocitu důležitosti. Mnoho lidí pod záminkou prvního slova Desatera (a jiných oddílů) nutila právě tímto Hospodinem osvobozené lidské bytosti, aby se staly křesťany. Stejně tak buddhismus (v době, kdy se stal v Číně státním náboženstvím), židovství, islám atd. Každé náboženství (= lidská odpověď na Stvořitelovo volání) bylo lidmi zneužito k útlaku, otroctví, zabíjení. Přidejme však, že to platí pro každý lidský výtvar. A je nápadné, že sekulární humanismus napáchal za pouhé jedno století (20.) víc škody, než všechno před ním dohromady.

Jinými slovy: Každý člověk během svého života odpadá od monoteismu (jednobožství). Klaní se různým nadlidským a božským silám. I Šalomoun i David. To je stejný fakt, jako že každý je věřící (klaní se nějakému bohu). Jedinou výjimkou je v

křesťanství Ježíš Kristus (další náboženství mají své jiné, v mnohém podobné, postavy).

Transcendence

Mnoho lidí, ve snaze najít společnou řeč mezi náboženstvími, říká, že „hlavní je věřit v něco, co nás přesahuje“. Tomuto banálnímu a lživému tvrzení, prosím, nevěřme. Všichni věříme v počasí - jak velice nás transcenduje! Transcenduje nás také myšlenka nadřazené rasy - kolik lidí spojila v „jedno tělo“. A kolik zla to přineslo.

Transcendence člověka není nutnou postačující podmínkou, že jde o dobrou mocnost. Ba dokonce nejvyšší. S mnoha lékaři se neshodneme na otázce potratů. S mnoha právníky se neshodneme na otázce manželství a rozvodů. Ba dokonce se s mnohými křesťany neshodneme ani na tom, že nás přesahují stovky, ne-li tisíce, mocností. Řada křesťanů odmítá uznat jiná božstva - ačkoli Bible o nich nejen ví, ale také je uznává⁷.

Pouhé tušení, doufání či vířička, že je „něco tam nahoře“, je strašně málo. Víra v boha znamená, že jsem tomuto bohu poslušen. Že přijímám, co mi o sobě dal poznat. Že pečuji náš vztah s ním. Ne že ho „tak nějak tuším“. To je jako miminko tušící, že za těmi dveřmi z bytu je něco velkého a nepředstavitelného. On tam ten celý vesmír je. Ale pouhé tušení či „zadní vrátka“ nemají pro toto miminko žádný důsledek. Stejně i tato „vířička v něco tam nahoře“. To je v horším případě alibismus, v lepším případě poslouchání miminka za dveřmi z bytu a tak dětským krůčkem k pravdě.

Každá nadlidská (a někdy i lidská) mocnost nabízí a dává mnohonásobně víc. A tím více Hospodin.

Z toho také vyplývá, že Hospodin není jedinou dobrou silou na tomto světě. Není jedinou dobrou mocností. Je mnoho dalších. Ale Hospodin je tou nejlepší. Protože v sobě shrnuje také všechny ostatní dobré. Také vládne nad těmi zlými. Pouze láska je pro život strašně málo. Vždyť k čemu je láska bez pravdy? K čemu je láska bez naděje?

⁷ Vždyť jinak by první slovo Desatera bylo absurdní a nesmyslné!

Není lepší volby pro člověka než ten, kterého pojmenováváme Hospodin. Než ten jediný, který „je takový, jaký je“ (Ex 3, 14). A díky mu za to, že se dal poznat tolika dalším jiným v jim srozumitelným podobám!

Závěr

Tak i my si přiznejme, kolik sil nad námi vládnout chce. Ba kolik jich vůbec v tomto světě je - a my je třeba ani neznáme. A pak je všechny odmítněme jako své vládce. Tedy nenalhávejme si, že neexistují a neovlivňují nás. Ale odmítněme jejich nadvládu a zotročování strachu, smrti, zisku, materialismu, svobody, lásky, spravedlnosti atd. A vyberme si Stvořitele všeho, co jest, který je také Láskou, ale nejenom. Je také Spravedlností, ale nejenom. Je také Vzkříšením, ale nejenom.

Vytrvejme ve víře v Toho, který chce stejnou a rovnou svobodu pro každého a nechce nikoho zotročovat ani ohýbat. Desatero slov vede ke svobodě, Hospodin nemá co získat naším zotročením.

Avšak stavme se na odpor těm, kteří zotročit chtějí - ať už jsou to lidé nebo nadlidské síly. Nedejme se ohnout a zotročit nikým a ničím. A pokud jsme toho schopni, braňme před otroctvím i druhé. Tedy i před otroctvím mého uchopování Stvořitele světa.

Píseň: S327 - De profundis + **Modlitba Páně**

Rozhovor

Příště: Ex 20, 1-2+4-6

Píseň: S37 - Čest dej + **modlitba;** **Čtení:** Ex 20, 1-3 + 1Kr 11, 1-10

Milí přátelé,

na poslední biblické hodině jsme se začli věnovat Dekalogu - Desetisloví. Zdůrazňoval jsem, že mluvit o tomto oddílu jako o „Desateru přikázání“ je mylná interpretace a zpětné vnučování dějin výkladu biblickému textu. Hospodin zcela jasně „vyhlásil všechna tato slova“.

Prolog Desatera, jak jsme ho slyšeli i dnes, budu opakovat vždy, protože je shrnutím, podstatou, počátkem i cílem Božího jednání vůči člověku. Tím nám značně ulehčuje i zcela všední uchopování Desatera - jde v něm o lidskou svobodu ve smyslu „nebýt otrokem“.

Říkal jsem také, že Desatero neobsahuje žádné imperativy¹ (proto je zcela neoprávněné až lživé hovořit o tomto oddílu jako o „přikázáních“). V podstatě každé „slovo“ Dekalogu je formulováno jako indikativ. Bůh oznamuje, jak se „budou věci mít“, když přijmeme, jeho vysvobození z našich otroctví. A snad je na první pohled zřetelné, že je to velmi dobrá cesta nejen pro lidský svět!

První slovo

První slovo Desatera je dobře známé: „Nebudeš mít jiného Boha mimo mne“. Kraličtí: „Nebudeš míti bohů jiných přede mnou“.

Na první pohled jednoduché, v praxi i principu však velmi obtížné. V ideálním případě by stačilo pouze toto slovo Desatera, neb vše ostatní z tohoto slova (a úvodu) přirozeně, logicky a automaticky vyplývá. Málokdo však vůbec ví, co znamená slovo bůh. Natožpak Bůh.

Bůh s malým b

¹ Jedinou výjimkou je tzv. páté slovo - „cti otce svého a matku svou“. Budeme se této zvláštnosti věnovat, až se k němu dostaneme.

Abychom mohli porozumět, co je podstatou prvního slova Desatera, je potřeba jasně odlišit a definovat jeden z nejzákladnějších termínů lidského života: bůh. A pak jak se toto slovo liší od termínu Bůh.

Bůh s malým „b“ se vždy odvolává k nějaké nadlidské sféře. Božstva či bohové jsou nadlidské síly a tak síly člověka přesahující (transcendující). Proto bylo a je zcela v pořádku mít bouře a blesky za božstvo (Zeus, Thor) či jejich projevy. Stejně také např. slunce (Ra, Aton) či měsíc (Aštoreta). U vědomí tohoto významu pak chápeme, proč byly (a některé i dále jsou) jako božstva vnímány takové fenomény jako válka (Ares) nebo Země (Gaia). Válka vždy přesahuje člověka - stejně tato planeta.

Všimněme si také veledůležitého rysu Bible, který je často také zapomínám či převráceně interpretován: Bible ví o různých bozích. Hospodin není jediný bůh, který je. Božstev, nadlidských sil a mocností je nepřeberné množství. Bible to dobře ví - netváří se, že neexistují. Ba dokonce je plně uznává. „Jen“ vyznává, že nad všemi těmito božstvy dlí ještě jeden bůh, bůh bohů, který je stejně transcendující (přesahující) to, co je pro nás božskou sférou, jako nás transcenduje (přesahuje) právě tato božská sféra.

Z toho je snad zřejmé, proč je ateismus zcela nesmyslným postojem, který je výplodem nevzdělaných a neinformovaných pyšných lidí. Nelze být ateistou, pokud si nechci nalhávat, že mě žádné síly a mocnosti nepřesahují a silně neovlivňují má rozhodnutí. Vždyť co potom ekonomika (čínské božstvo Kaišen, řecký Dionysos)? Kultura (Apollo)? Jazyk (Hermes)? Roční období? Špatné počasí - bouřka (Zeus)? Touha, láska, potěšení (Afrodité)? Nemoci (Artemis)? Smrt (Hades)?

Ateismus, doslova proti-božství (a-theismus), chce tvrdit, že není žádná nadlidská síla. Natožpak osobní. Tak je vrcholem lidské pýchy a hříchu, protože má za to, že všechny síly jsou nebo brzy budou podřízeny člověku. Není náhoda, že se tato myšlenka poprvé masivně objevuje ve 20. století, kde jde ruku v ruce s „řešením židovské otázky“ a „poroučením větru, dešti“.

Prvním krokem důvěry v Boha tedy má být přiznání, že *jsou* nejrůznější člověka-transcendující síly. Nakonec otroctví je jednou z těchto nás přesahujících sil. Otroctví je svým způsobem jedním z božstev. Teprve když si přiznám, že nejsem tak důležitý, jak si myslím, když si přiznám, že nade mnou má moc mnoho jiných mocností (srv. Ř 8, 38-39), mohu si vybrat, kterou z nich budu uctívat. Které z nich budu poslušen. Která mi bude určovatelem dobrého a zlého. Před kterou budu sklánět hlavu a klekat na kolena.

Nejširším význam termínu bůh tedy je: To, co našemu společenství (nikdy jen mě, vždy se týká i dalších!) určuje, co je dobré a co zlé. Proto je první příběh, v němž je v Bibli člověk hlavní postavou, příběh muže, ženy, hada a jediného zakázaného stromu v Hospodinově zahradě (Gn 3).

Tedy i nám každému znovu a znovu platí otázka: Máš se sám sobě za boha (tak ateismus, i zde zcela absurdně)? Nebo ti vládne zisk? Nebo pravda? Nebo láska? Nebo svoboda? Nebo humanismus? Nebo se klaníš ještě jiné nadlidské síle?

Bůh s velkým B

Bible pak nabízí: Mezi těmi všemi mocnostmi si můžeš vybrat absolutního Stvořitele tohoto všeho. Stvořitele osobního, který tě ještě navíc již zachránil z otroctví.

Termín Bůh s velkým „B“ používáme jako vlastní jméno jedné konkrétní nadlidské mocnosti. Snad vždy je jím myšlen Bůh Bible, a tak křesťanů, židů a muslimů. Avšak už Bible hovoří o Bohu v různých termínech: él (bůh), elohím (dosl. bohové), snad jahve (ono יהוה - jhvh). Poslední bývá překádáno slovanským Hospodin, první dvě jako Bůh².

Tak by pro křesťana neměl být problém, když muslimové mají pro Boha termín Alláh. A skutečně moudrý Hospodinův věrný nebude mít problém se zcela mimo-osobními termíny jako např.

² Například angličtina rozlišuje jako LORD (tetragram jhvh) a God (bůh).

Nirvána³. To bude ještě o něco nápadnější u druhého slova Desatera.

Je nápadné, že vlastně nevíme, jak se tento absolutní Bůh, Bůh bohů a Král králů, jmenuje. To však odpovídá logice věci - není možné ho jakýmkoli termínem zachytit. I ta mnou uvedená definice lidského termínu je lidskou definicí. Slovo „bůh“ ani „Bůh“ nepocházejí z božské sféry, nýbrž ze sféry zcela lidské.

První slovo obecně

Tak toto první slovo Desatera člověka vyzývá k pravdivému uchopení skutečnosti kolem nás: Člověče nejsi středobodem vesmíru. V podstatě jsi dokonce zcela pomínutelný. Kolem tebe, nad tebou i pod tebou jsou síly, proti kterým nemáš šanci. Vyber si z nich tu, kterou budeš ctít, klanět se jí a poslouchat ji. Neboť jsou mnohem mocnější (Bůh všemohoucí), moudřejší a informovanější (Bůh vševedoucí) než ty. Která to bude?

Protože si nevyhnutelně nějakého boha najdeš. Nebo, v horším případě, vyrobíš (ať už z kamene nebo myšlenek). Ani nejzarytější a-teista nezakládá svou existenci sám v sobě - nemůže, aniž by očividně lhal. Každý je věřící⁴. Vždycky byl a bude. Otázkou tedy není „zda věřit“, ale „komu/čemu a proč“.

To znamená, že ten, kdo si vybere Hospodina, Boha osobního (proto: Vyvedl jsem tě ze země otroctví), který pro nás už něco udělal, než jsme si vůbec uvědomili sami sebe, natožpak se k tomuto božstvu přimkli, nebude uctívat jiné božstvo. A jakého lepšího boha si vybrat, než Boha? Vždyť jemu podléhají všechny síly!

V tom je snad také zřejmé, že myšlenka „boha nejvyššího“ není žádné novum židovství či křesťanství. V každém náboženství bychom našli jednoho „prvního“, „nejvyššího“, kterému jsou

³ Až příliš nápadně se podobající křesťanskému „Božímu království“.

⁴ Ve smyslu podržující svůj život sebe-přesahující autoritě, která mi určuje, co je dobré a co zlé. V nejpádlejší formě je si tímto bohem člověk sám. Proto jsou ovocem takovéto víry (poslušnosti) zcela padlé životy.

ostatní podřízeni - ačkoli v některých mytologiích jen velmi těsně. Tak např. Ra, Gaia, Zeus, Odin, Nefritový císař, Tao atd.

Co je však zcela unikátní pro biblická náboženství: Právě onen prolog - Hospodin je bůh, který pro tebe už něco udělal. Druhý unikát: Nic ti, člověče, nepřikazuje. Nic od tebe nepotřebuje ani nechce. Jen se ti nabízí takovou cestu životem, abys mohl žít pokojně a radostně ty i všichni kolem tebe. Celé Desatero je „pouhým“ oznámením, které vyplývá z přijetí axiomu⁵, že nás Hospodin zachránil z otroctví.

Šalomoun

Příběhů ilustrujících první slovo Desatera je Bible plná. Vždyť právě o tomto nejpodstatnějším v lidském životě je pořád. Krom tohoto o Šalomounovi doporučuji příběh muže a ženy v zahradě Boží (Gn 3), setkání Hospodina s Mojžíšem (Ex 3) nebo Elijáše na Chorébu (1Kr 19).

K vybranému příběhu: Šalomoun byl muž velmi moudrý. Ba dokonce, když mu Hospodin nabídl splnit jedno jakékoli přání, vybral si moudře Boží moudrost. Nikoli bohatství, slávu nebo bezživotí nepřátel (1Kr 3). A protože si vybral „správně“, bylo mu vše ostatní přidáno. Kdo si boha vybere „správně“ (lépe: vybere si „správného“ - toho nejlepšího), bude mu vše ostatní přidáno.

Avšak i tento Šalomoun, ačkoli byl obdařen božskou moudrostí, nezůstal monoteistou⁶. Nechal se zlákat svým harémem a chodil se časem klanět mnoha různým jiným božstvům.

⁵ Z teorie matematiky. Axiom = předpoklad, který se nedokazuje, neboť dokázat nelze. V matematice mezi ně patří např. definice jedničky či bodu. V tomto ohledu je náboženství stejně vědecký systém (nakonec teologie patří k nejstarším univerzitním oborům právě s matematikou, medicínou a právy) jako všechny ostatní. Nejzákladnějším axiomem náboženské vědy (teologie) je: Bůh je. Ani Hospodinovo vysvobození z otroctví však vlastně nejde dokázat, lze maximálně podpořit. Proto i prolog Desatera je axiomem.

⁶ Mono-theismus = dosl. jedno-božství. Jiné systémy jsou poly-theistické = mnoho-božství; Avšak polytheismus není opakem monotheismu (viz výklad výše, i Bible ví o jiných bozích a uznává jejich moc nad člověkem!). Jsou spíše různou formou uchopování stejného. Opakem obou theismů je a-theismus, tedy magie a pověra (pa-víra), tedy lidská absurdní představa, že vládne (nebo může vládnout) všemu kolem sebe.

Všimněme si však, že Bible se nezlobí na Šalomounovy manželky! Nevyčítá Šalomounovi, že je nekonvertoval k jahvismu! Zcela zatracuje jen Šalomouna, protože on se nedržel *svého* rozhodnutí. Jeho manželky se svého existenciálního náboženského rozhodnutí držely! Šalomoun však nezůstal příkrmnut k Hospodinu, ale chodil se klanět i tak odporným božstvům, jako byl Moloch/Molek, který pravděpodobně vyžadoval dokonce dětské oběti!

Výlučnost Hospodina není zbraní ani prostředkem mocenské nadvlády. Ale dobrý dar pro každého člověka. Nelze být sluhou dvou pánů.

Nic v Bibli nemá být zbraní proti druhým. O to méně Desatero. Já se rozhoduji o svém Bohu. Toto rozhodnutí samozřejmě také ovlivňuje moje nejbližší, nevyhnutelně - a mám si toho být vědom (zejména u Molocha nebo a-teismu)! Ostatním však mohu „pouze“ nabízet či je mohu zvat. Nemám je odsuzovat ani konvertovat - Bible neodsuzuje žádnou z těch Chetitek, Edómek, Móabek. Ba ani faraónovu dceru. Ani SZ nebyl nábožensky nesnášenlivý, ale právě naopak!

Bohužel mnoha křesťanům není Hospodin bohem (natožpak Bohem). Byl a je jim jen nástrojem k vlastní velikosti, moci, vládě a pocitu důležitosti. Mnoho lidí pod záminkou prvního slova Desatera (a jiných oddílů) nutila právě tímto Hospodinem osvobozené lidské bytosti, aby se staly křesťany. Stejně tak buddhismus (v době, kdy se stal v Číně státním náboženstvím), židovství, islám atd. Každé náboženství (= lidská odpověď na Stvořitelovo volání) bylo lidmi zneužito k útlaku, otroctví, zabíjení. Přidejme však, že to platí pro každý lidský výtvar. A je nápadné, že sekulární humanismus napáchal za pouhé jedno století (20.) víc škody, než všechno před ním dohromady.

Jinými slovy: Každý člověk během svého života odpadá od monoteismu (jednobožství). Klaní se různým nadlidským a božským silám. I Šalomoun i David. To je stejný fakt, jako že každý je věřící (klaní se nějakému bohu). Jedinou výjimkou je v

křesťanství Ježíš Kristus (další náboženství mají své jiné, v mnohém podobné, postavy).

Transcendence

Mnoho lidí, ve snaze najít společnou řeč mezi náboženstvími, říká, že „hlavní je věřit v něco, co nás přesahuje“. Tomuto banálnímu a lživému tvrzení, prosím, nevěřme. Všichni věříme v počasí - jak velice nás transcenduje! Transcenduje nás také myšlenka nadřazené rasy - kolik lidí spojila v „jedno tělo“. A kolik zla to přineslo.

Transcendence člověka není nutnou postačující podmínkou, že jde o dobrou mocnost. Ba dokonce nejvyšší. S mnoha lékaři se neshodneme na otázce potratů. S mnoha právníky se neshodneme na otázce manželství a rozvodů. Ba dokonce se s mnohými křesťany neshodneme ani na tom, že nás přesahují stovky, ne-li tisíce, mocností. Řada křesťanů odmítá uznat jiná božstva - ačkoli Bible o nich nejen ví, ale také je uznává⁷.

Pouhé tušení, doufání či vířička, že je „něco tam nahoře“, je strašně málo. Víra v boha znamená, že jsem tomuto bohu poslušen. Že přijímám, co mi o sobě dal poznat. Že pečuji náš vztah s ním. Ne že ho „tak nějak tuším“. To je jako miminko tušící, že za těmi dveřmi z bytu je něco velkého a nepředstavitelného. On tam ten celý vesmír je. Ale pouhé tušení či „zadní vrátka“ nemají pro toto miminko žádný důsledek. Stejně i tato „vířička v něco tam nahoře“. To je v horším případě alibismus, v lepším případě poslouchání miminka za dveřmi z bytu a tak dětským krůčkem k pravdě.

Každá nadlidská (a někdy i lidská) mocnost nabízí a dává mnohonásobně víc. A tím více Hospodin.

Z toho také vyplývá, že Hospodin není jedinou dobrou silou na tomto světě. Není jedinou dobrou mocností. Je mnoho dalších. Ale Hospodin je tou nejlepší. Protože v sobě shrnuje také všechny ostatní dobré. Také vládne nad těmi zlými. Pouze láska je pro život strašně málo. Vždyť k čemu je láska bez pravdy? K čemu je láska bez naděje?

⁷ Vždyť jinak by první slovo Desatera bylo absurdní a nesmyslné!

Není lepší volby pro člověka než ten, kterého pojmenováváme Hospodin. Než ten jediný, který „je takový, jaký je“ (Ex 3, 14). A díky mu za to, že se dal poznat tolika dalším jiným v jim srozumitelným podobám!

Závěr

Tak i my si přiznejme, kolik sil nad námi vládnout chce. Ba kolik jich vůbec v tomto světě je - a my je třeba ani neznáme. A pak je všechny odmítněme jako své vládce. Tedy nenalhávejme si, že neexistují a neovlivňují nás. Ale odmítněme jejich nadvládu a zotročování strachu, smrti, zisku, materialismu, svobody, lásky, spravedlnosti atd. A vyberme si Stvořitele všeho, co jest, který je také Láskou, ale nejenom. Je také Spravedlností, ale nejenom. Je také Vzkříšením, ale nejenom.

Vytrvejme ve víře v Toho, který chce stejnou a rovnou svobodu pro každého a nechce nikoho zotročovat ani ohýbat. Desatero slov vede ke svobodě, Hospodin nemá co získat naším zotročením.

Avšak stavme se na odpor těm, kteří zotročit chtějí - ať už jsou to lidé nebo nadlidské síly. Nedejme se ohnout a zotročit nikým a ničím. A pokud jsme toho schopni, braňme před otroctvím i druhé. Tedy i před otroctvím mého uchopování Stvořitele světa.

Píseň: S327 - De profundis + **Modlitba Páně**

Rozhovor

Příště: Ex 20, 1-2+4-6